

Chicago (including Western suburbs) newsletter

En ze leefden nog lang en gelukkig

Een tijdje terug hebben we het over huizen gehad. Maar daar waren we nog lang niet klaar mee. De binnenkant en de omgeving van de woning moeten nog aan een nader benadrukkend onderzoek onderwezen worden.

De straat

Amerikanen houden niet van verrassingen, ze zijn van zichzelf al chaotisch genoeg, flexibel noemen ze dat hier, dus zaken worden veel meer gestandaardiseerd dan je in het land van de *brave and the free* zou verwachten. Dat geldt ook voor de inrichting van stad en straat. Je kunt zeggen dat er drie varianten zijn: voor de (binnen)stad, de buitenwijk en *suburbs*, en op het platteland.

In de stad is de inrichting van de publieke ruimte vergelijkbaar met wat in de lage landen gebruikelijk is. In het midden een lap asfalt, hier vaak ook beton, met aan de zijkant ruimte voor parkeren en daartussen minimaal twee stroken voor het verkeer. In de binnenstad is eenrichtingsverkeer endemisch maar daarbuiten niet. De stoep is meestal van beton maar soms ook van tegels. In het centrum meestal flink breed. Het hoogteverschil tussen weg en stoep is aanzienlijk, maar op elke hoek zijn consequent opritten voor rollend materieel aangebracht. Veel kruispunten worden met stoplichten geregeld, en anders zijn de bekende stopborden wel van de partij. Voorrangsborden zoals in Europa gebruikelijk kom je bijna alleen op snelwegen tegen. Een stopbord is toch veel duidelijker?

In de buitenwijken en de voorsteden zijn de straten ook van beton en soms asfalt, maar is de inrichting anders. De kwaliteit van het wegdek is minder slecht, beter kan ik niet zeggen. De stoep, die in de *suburbs* soms ontbreekt, wordt van de rijbaan gescheiden door een strook gras. Het grootste verschil tussen buitenwijk en voorstad is dat de lap grond waar een huis op staat in de voorsteden groter is.

Een doorlopende straat is herkenbaar aan de twee of drie stroken per rijrichting. Dat is belangrijk om te weten want doorgaande straten hebben voorrang op alle zijstraten en die voorrang wordt bijna nooit aangegeven. En daar wil je geen fout tegen maken!

In de stad zijn de straten altijd recht. In de *suburbs* vormen matig bochtige straten een geliefde minderheid. Nog meer in aanzien staan doodlopende straten, *cul de sac*'s.

Buiten de stedelijke gebieden zijn de straten bedoeld om snel van A naar B te gaan. Bochten dienen waar mogelijk te worden vermeden. De kwaliteit van betonwegen is zoals je mag verwachten abominabel, maar asfaltwegen zijn vaak van goede kwaliteit. Bruggen en andere kunstwerken hebben nogal eens last van achterstallig onderhoud, maar dat verschilt sterk per staat. In New York is het meestal goed geregeld, in Illinois is het niet zo best, in Michigan ronduit slecht. Of de berm wordt schoongemaakt hangt af van de *county* waar je doorheen rijdt. Vaak dus niet. En inderdaad, als je een klein plaatsje inrijdt, dat is dan meestal gelijk op *main street*, blikkert de neon reclame je al van verre tegemoet. Sommige stereotypen zijn gewoon waar.

Wat opvalt in de voorsteden zijn de hoogteverschillen. Vanaf de straat loopt de voortuin, de *frontyard* omhoog. Aan de achterkant loopt de *backyard* omlaag. Een rij huizen vormt dus een soort van bergketen met dalen aan weerszijden. Dat heeft een goede reden. Zorg voor het algemeen goed is geen forté van de bewoners van dit land. Riolering kost gemeenschapsgeld,

local tax money, dus dat gebruik je alleen voor je eigen afvalwater, niet voor het regenwater dat voor iedereen naar beneden komt. Dat wordt geacht zelf z'n weg te vinden. Zoals bekend zoekt water vrij hardnekkig het laagste punt op, en dat doet het bij de soort van flinke regenbuien die hier veel voorkomen in voorjaar en zomer dan ook met veel enthousiasme. En het laagste punt is niet altijd een beek of rivier, alhoewel bij een onweersbui een lief kabbelend beekje in luttele uren in een vervaarlijk grommende stroom kan transformeren. Het water kan ook langs de hoge stoep blijven staan, of midden op de weg. Dus als je na een flinke bui op de stoep loopt, ook in de binnenstad trouwens, is het aan te raden goed op te letten als je droog wilt blijven! Geloof me, dat water kan meters ver spetten. En de mevrouw die voor me liep had geen paraplu bij de hand om het spat water mee af te weren, en was dan ook héél letterlijk van top tot teen nat. De plassen die op de weg blijven staan, soms in de volle breedte van de, zorgen ook voor groot vermaak op de achterbank. Je dacht toch niet dat auto's met veel grondspeling hier voor niks populair zijn?

En ja, de krant licht elke ochtend op de *porch*. Nou ja, in ons geval op de *driveway*. Bij ons niet elke ochtend want we hebben een vier dagen per week abonnement, en die dikke zondagkrant krijgt alleen een Oost-Duitse kogelslingeraar vanaf de straat tot aan de voordeur gemikt, hij weegt gemiddeld 1,9 kilogram. Maar als je niks anders te doen hebt, er zijn zeven edities per week. En twee keer per week doet de concurrent er nog een lokale versie bij. En in de stad zijn ook nog avondedities te koop. De zondagkrant telt tot elf katernen, en veel reclame want met de krant worden de reclamefolders verspreid.

En de krant komt vroeg. Ik heb de krantenjongen, een oudere man op een lokale versie van een brommer, een keer in levende lijve gezien, maar toen was het wel nog geen half zes in de ochtend. En elke dag stipt op tijd!

De krant wordt ter bescherming tegen de elementen in een plastic hoesje verpakt. Blauw voor de *Chicago Tribune*, rood voor de *Daily Herald*. De *Sun-Times*, een sensatie variant van de *Trib*, wordt bij ons in de straat niet gelezen. Meer lokale dagbladen zijn er niet. Als er sneeuw ligt moet je er wel snel bij zijn want dan kruipt het vocht langs de dichtgevouwen randjes van het plastic heen en wordt de krant alsnog moeizaam leesbaar.

Het is nog aardig mikken voor de krantenjongen, want *driveways* staan meestal vol met blik. De auto binnenzetten doen ze alleen in de winter, al zijn alle garagedeuren elektrisch bedienbaar en zijn dubbele en drievoudige garages de norm. Dus gemak en plek is geen probleem. Als je onze straat binnenrijdt zie je aan beide zijden een lange rij minivans. Van de 20 huizen aan onze, de rechterkant, hebben er twee géén minivan. En wij zijn de enigen met maar één auto. De burens links hadden in plaats van een *minivan* een *station*, een echte met een derde bank waarop je achteruitkijkend kunt zitten. De kinderen waren erg blij als we die auto leenden. Alleen irritant voor de mensen die achter je rijden want zo'n bank vol zwaaiende en op en neer dansende kinderen leidt wel af. Nu hebben de burens ook een minivan, met *entertainment center*, een video plus TV die tussen de voorstoelen wordt geïnstalleerd. Is erg populair.

De enkeling die geen MPV zoals jullie in Europa een *minivan* noemen bezit, heeft een *SUV*, een luxe jeep, voor de deur staan. Verder heeft iedereen ook nog een gewone auto, voor Nederlandse begrippen dus een grote bak, die ook altijd buiten staat. En velen hebben nog een auto voor het mooi die wel het hele jaar in de garage mag staan. In de zomer, vooral op vrijdagavond of in het weekend, worden de straten bevolkt door kalende veertigers en vijftigers die trots als een pauw in een *convertible* of een *classic* rond paraderen. Dat is dus pa z'n hobby. *Classic car meetings* zijn de meest voorkomende *male-bonding* activiteit in de *suburbs* in de zomermaanden, waar ze vaak worden gecombineerd met barbecues en het zingen van het volkslied.

En als je toch door de straat rijdt, let dan ook op de basketbal palen die elke *driveway* bevolken. Precies evenveel als er *minivans* staan. Hoe toevallig. Het is dan ook geen wonder dat ze hier zo goed kunnen basketballen. Onze buurjongen van 10 schudt de driepunters zonder problemen uit zijn zak, en een mannetje van 7 of 8 is vaak al zeer wel in staat om meer dan de helft van het aantal keren de bal van ruime afstand in de mand te krijgen. Vaker dan het mij lukt in ieder geval. Het verval van de *front yard* en dus ook de *driveway* heeft in dit geval wel als voorspelbaar gevolg dat als de bal de basket niet goed raakt hij altijd weer dezelfde kant op rolt. En hup daar gaan we weer achter de bal aan de straat op. Maar goed dat dit een rustige buurt is.

Regelmatig zul je ook een groot stuk gras dat een paar meter lager dan het omliggende land ligt tegenkomen. Dat is dus bedoeld om regenwater op te vangen. In de winter dient zo'n plek als *training ground* voor beginnende wintersporters. In de stad vervullen de parken beide functies. Na een fikse regenbui ga je niet voor je lol wandelen in het park!

Hendrik Jan

De tuinman beleefd niet veel plezier aan een Amerikaanse tuin. Motormaaier fabrikanten wel, en DSM ook. Want een tuin is meestal niet veel meer dan een groot grasveld met wat bomen en struiken om enige modicum van afwisseling te bieden, en de hoeveelheden chemicaliën die hier over de toonbank gaan zijn niet gering. Omdat een afscheiding vaak ontbreekt is het onduidelijk wat de begrenzing met het onroerend goed van de burens is, maar niemand vindt dat blijkbaar een probleem. Rondom het huis staan meestal een paar struiken. Het gras is fris groen, en wordt ook in de warmste zomers zo gehouden. Dat leidt tot water tekorten, want de zomers zijn lang en heet. Veel huizen hebben de sproei installatie in de grond ingebouwd, en bestuurd door een computer wordt de bloemetjes dagelijks op dezelfde tijd water gegeven. Vaak ook als het regent!

De ereplaats in de tuin is gereserveerd voor de barbecue. Soms ingebouwd, maar in ieder geval te groot en uit gietijzer vervaardigd te zwaar om te verplaatsen. En soms tot monsterlijke afmetingen geëvolueerd: twee roosters hoog, aan de ene kant een plaat om het vlees uit te laten garen, aan de andere kant een gaspitt om sauzen op te warmen. De gasfles, meestal een fiks formaat, en lades voor het gereedschap eronder. Opzij uitklapbare *trays* om *salads* en ander paraferalia op te zetten. En een grote aluminium deksel om de boel toe te dekken. Een hoes voor in de winter maakt het geheel compleet.

Barbecue sauzen zijn bedoeld om het vlees mee te marinieren, niet om later op je bord te kwakken. De traditionele *Chicago ribs* moeten volgens recept, en naar wat de daarin gespecialiseerde restaurants de klant wijsmaken, een tot twee dagen marinieren, om vervolgens vier tot acht uur op de *grill* te sudderen. Tja, je moet wel vooruit plannen voor een lekkere hap! Wij zijn daar wat pragmatischer in en houden het op anderhalf uur bij matige hitte in de oven en vervolgens, regelmatig de marinadesaus verversend, op een half uur op een matig warme *grill*.

Matig warm? Ja natuurlijk, een serieuze *grill* is gasgestookt. Je gaat toch niet aanklooien met kooltjes of hout? Dat doe je op vakantie als het avontuurlijk moet. Thuis gewoon gas aansteken, de dubbele *burners* hebben een elektrische ontsteking, de lavasteentjes die daarop liggen worden in luttele minuten warm met al die joules die er van onderaf op afgevuurd worden, en spetteren maar. Vlees op het rooster, en daarboven op het kleine rooster groente, *corn cobs*, en bananen. Deksel erop om de warmte erin te houden, en rap reageren als er al te veel blauwe rook uit de ventilatie gaten komt. Links en rechts hebben verschillende gastoevoer zodat je aan de ene kant het vuur hoog onder de worst kunt stoken en aan de andere kant de *ribs* matig warm kunt houden. Genoeg plek om voor het hele gezin en de burens er bij het vlees te braden.

De meeste huizen, wij arme drommels niet, hebben een *deck*. Zo'n patio is niet onhandig in de aflopende tuinen. Kun je tenminste recht zitten. En het uitzicht is mooier. Je moet alleen oppassen dat de ruimte onder de *deck* geen winterslaapplaats of zomerresidentie wordt van de lokale hooligans zoals daar zijn *raccoons* en *skunks*. En natuurlijk oppassen dat de konijnen niet alles opvreten. En die *chipmunks*? Yuk! Ik begrijp nu waarom klein zoogdieren *pests* in plaats van *pets* worden genoemd.

De tuinen lopen zoals gezegd af omdat de huizen geen afwatering hebben. Regenwater loopt niet het riool in, maar van het dak in de regenpijp die gewoon de tuin in loopt. Mooi gezicht als het flink regent! Maar een fikse regenbui, en van het voorjaar hebben we een paar flinke gehad, heeft een onaanvaardbare stijging van de grondvochtigheid index in de buurt van het huis tot gevolg. Dan komt de *sump pump* in actie. Een waterpomp die in de hoek van de kelder in een gat steekt begint dan zeer hoorbaar z'n werk te doen. En pompt het water in de reguliere afvoer. En om als de stroom uitvalt, geen onbekend fenomeen hier, zeker niet in de zomermaanden, niet in het regenvocht onder te gaan, heeft de *sump pump* ook een accu, een *back-up battery* om te kunnen blijven werken. Die van ons heeft een zeer irritante pieper als het accuzuur peil te laag staat.

Misschien komt het omdat ik als Nederlander verwent ben met goede waterbeheer technieken. Tenslotte heeft ons koninklijk huis daar een speerpunt van gemaakt. Maar het waterbeheer hier maakt op mij toch een indruk van "we improviseren maar wat aan". En nu we het toch over communicatie met het vaderland hebben. De tuin heet hier een *yard*. En een *garden* is een bloementuin. Een zeldzaamheid in deze contreien. Meer iets voor engelse snobs en oude dames. De *yard* en het huis samen vormen de *lot*. In de *suburbs* standaard een kwart *acre*, 1000 vierkante meter.

Een inrichting

Als je Amerikaanse series kijkt, en in Nederland moet je knap je best doen dat te vermijden, en dan zien jullie nog de *crème de la crème* van het aanbod, de pulp die hier normaliter voor TV programma doorgaat weet de kwaliteitsfilters van zelfs een RTL4 niet te passeren, dan weet je hoe een Amerikaans huis van binnen is ingericht.

Dacht je. Niet dus! Amerikaanse TV huizen zijn zo ingericht dat een camera makkelijk met de acteurs mee kan rollen. Ze lijken op de inrichting van een appartement, maar niet meer dan dat. De werkelijkheid, en zeker de realiteit in de *suburbs* en op het platteland waar de verre meerderheid van de bevolking woont, is heel wat prozaïscher.

Je stapt dus niet meteen van buiten de woonkamer in. Dat gebeurt hooguit in flats, en dan nog zit er meestal een muurtje als afscheiding tussen voordeur en woonkamer. Dus niks geen sneeuwstormen die zo van de noordpool de woonkamer in waaien. De meeste huizen hebben een gang, of een *hall*. Maar geen deuren. De heer Frank Lloyd Wright, u waarschijnlijk wel bekend, heeft er voor gezorgd dat deuren heidens ouderwets werden gevonden. Een huis moest uit in elkaar overlopende ruimten bestaan. Oude huizen hebben een Europese inrichting, maar het meeste wat vanaf de jaren twintig en zeker na de oorlog is gebouwd is Amerikaans. En die standaard werd vanaf dat moment overal straf ingevoerd. Dus geen deuren, maar overgangen die zo breed als de muur kunnen zijn en vaak een gewelfde afdekking hebben.

Op de begane grond vindt je centraal het keuken gebied, dat uit de keuken en een eethoek, de *breakfast area*, bestaat. Daar eet je dus als je geen bezoek hebt. Als dat wel het geval is dan serveer je *dinner* in de *dining room*, meestal een stuk van de *living room*. Die is verder als nette kamer ingericht. Daar *entertain* je dus het bezoek. Dure huizen hebben een soort van balzalen, vaak twee woonlagen hoog, als *living*. Drie blokken verderop staat een kluit van

zulke pseudo kastelen bij mekaar. Kerst vorig jaar kon je van verre de balzalen in al hun glorie zien glinsteren en glitteren.

Aan de andere kant van de *kitchen area* vindt je de *family room*. Die heeft altijd een open haard, en bij nieuwe huizen vindt je hier ook de *home-entertainment wall*, een stuk muur ingericht voor een grootbeeld TV en de DVD speler met surround sound die daar onontkoombaar bij schijnt te horen. Soms vindt je ook een *den*, een studeerkamer, op de begane grond, maar die bevindt zich vaak ook op de *second floor*, de eerste verdieping. Beneden vinden we een *basement*. Vaak is het halve, soms zelfs het hele huis onderkeldert. In het laatste geval betekent dat al snel 150 vierkante meter oppervlakte. Wij hebben er een grote speelruimte van gemaakt. De machinekamer waar verwarming, warmwater ketel, en wasmachine staan hebben we zo gelaten. Stel je zo'n machinekamer niet te klein voor, want de hete lucht verwarming, met warmtewisselaar voor de airco, (*de-*)*humidifier* om de luchtvochtigheid constant te houden, en tientallen meters aan buizen en luchtkanalen misstaat niet in een gemiddelde lowbudget sci-fi film.

Apropos, low-budget sci-fi. Op de kabel hebben we een kanaal die niet anders dan dat soort films uitzendt. Fascinerend. Ik begreep de aantrekkingskracht van Captain Kirk en zijn kompanen op ongetrouwde mannen van middelbare leeftijd en net daaronder al nooit, en nu al helemaal niet meer. De goede films niet te na gesproken, maar wat er voor 'n *shit* met amateuristische *special effects*, flut dialogen, en een verhaal dat totaal nergens op slaat in grote hoeveelheden wordt geproduceerd gaat mijn besef voor redelijkheid te boven. Dit schijnt *camp* te zijn of te heten, en dan is het weer *cool*, geloof ik.

Terug naar onder de aarde. Bij de meeste burens is de kelder in ruimtes verdeelt en deels ingericht als speelkamer voor de kinderen met een oude bank, Nintendo en een oude TV en video en zo. Licht komt de kelder binnen door speciale ramen die bestaan uit een halve cirkel met een zinken rand die wordt ingegraven, met aan de rechte kant, de radius van de cirkel dus, twee ruiten die in de muur worden gemetseld en licht doorlaten naar de kelder. Je hoort als je goed luistert ook veel thuiswerkers zuchten in de kelder.

Nog een eigenaardigheid van Amerikaanse huizen is het gebruik van schuifdeuren om toiletten af te sluiten. Een WC is in Amerika uitgerust met een waterbak die, niet alle maar toch een deel van, de kwalijke geurtjes van de gebruikelijke bezigheden in een toilet neutraliseert. Het gebruik wil dan ook dat als het toilet niet wordt gebruikt de deur open staat, zodat een potentiële gebruiker weet dat de kust vrij is en hij of zij niet voor niks de weg naar de *washroom* neemt en voor een gesloten deur de behoefte op moet zien te houden. Erg handig met kleine kinderen!

Als we naar boven gaan valt ons meteen op dat de slaapkamers wel deuren hebben. Ja, een béétje privacy mag wel! De grootste slaapkamer is voor de ouders gereserveerd en heet *master bedroom*. Soms op de begane grond gelokaliseerd. De *master bedroom* heeft altijd een eigen badkamer, en een soms ridicuul grote inloopkast. Soms ook nog een zithoek, maar die kun je ook in de slaapkamer zelf maken want op ruimte wordt niet bezuinigd. De overige slaapkamers delen een of twee badkamers. Dure huizen hebben een badkamer per slaapkamer, maar ik heb ook advertenties gezien voor huizen met zes slaapkamers en acht badkamers. *Xuse me*, waar wil je dat voor gebruiken? Vanuit de keuken zo onder de douche?

Van een badkamer moet je je ook weer niet te veel voorstellen. Vaak is er maar één badkamer met een badkuip, en die kuip is niet al te groot, niet comfortabel voor een volwassene althans, dus hoe ik me er in voel hoef ik niet uit te leggen, en de douche is ook niet om over naar huis te schrijven. Uh, nou ja, een erg ouderwetse douchekop is standaard. De bedieningsknoppen zijn primitief; je moet een grote knop uittrekken om water te laten lopen, en daarmee ben je meteen alle controle kwijt over de hoeveelheid water die uit de kraan komt. Erg onhandig bij het handen wassen.

De zolder wordt niet gebruikt. Er is wel een schuin dak boven het huis, en via een luik kun je er wel in, maar naar wat we van de buurt begrijpen gebruikt men deze ruimte hooguit voor lange termijn opslag.

En de meubels? Tja, dat is ietwat delicaat. Hoe kunnen we dat uitleggen. Kijk, wij vinden Amerikaanse mensen, zeker degenen bij wie we regelmatig over de vloer komen, hele vriendelijke en aardige mensen. Geen mensen waar je lelijke dingen over wil zeggen. Maar die meubels, die stoffering, dat behang, die tapijten. Hoe zal ik het zeggen, die zijn als...

Mijn moeder had een aantal vriendinnen van vroeger die toen al, jaren zestig spreken we nu over, een ouderwetse smaak hadden. Ik kwam wel eens bij ze binnen. De huizen stonden vol met donker gekleurde franse meubeltjes, en dan bedoel ik echt helemaal vol. Er kwam bijna geen licht binnen, donkere gordijnen dikker dan een tapijt zorgden daar voor, en het totale gebrek aan ontluchting in combinatie met een sigaren rokende echtgenoot maakte dat het altijd muf rook. En die meubels zijn op wonderbaarlijke wijze, na het overlijden van deze dames, waarschijnlijk via de vlooiemarkt in Tongeren denk ik, in Amerika terecht gekomen. Hebben zich daar wonderbaarlijk vermenigvuldigt, en vullen nu de huismakers van Cape Cod tot aan Portland, en van International Falls tot aan San Antonio.

Gemak dient de mens

Van oudsher is Amerika het land van de apparaten die het werk van de huisvrouw verlichten. Maar je mag toch wel verwachten dat Europa die achterstand heeft ingehaald! Zoals altijd, ja en nee.

Wat stijl betreft wint het oude continent het met glans van de vroegere kolonie. Het eerste wat me spontaan inviel toen ik voor het eerst een Amerikaanse keuken van dichtbij bekeek was: *this is ugly!* De oven-kooktoestel combinatie lijkt weglopen uit Nosferatu of een andere gotische griezelfilm. Grote hoekige apparaten, met dan nog eens relatief grote knoppen, en displays die je verder alleen in herhalingen van de *Thunderbirds* ziet. Donkere kleuren in vloekende combinaties (bruin, beige, en chroom). De knoppen bieden flink weerstand bij het draaien. Het inleggen van de knop in de juiste stand gaat met een grote **CLUNCK** gepaard. Een alarmbel als een aanzwellende orkaan, en verlichting op, boven, en op gelijk niveau met de kookpitten, en op en opzij van de oven, maken de fantasie compleet.

En als die apparaten het nou ook nog goed deden. De koelkast hoor je me niet over klagen. Groot, met veel ruimte, ook in de deur dat je er makkelijk bij kunt. Aparte vrieskast, met ijs machine waar ijsblokjes, eigenlijk halve maantjes, ijs schaafsel, en gekoeld en gefilterd water uit komt. Heerlijk op een warme dag als je even snel iets fris wil drinken. Maar wat je na afloop van het programma uit de vaatwasser haalt maakt nooit de indruk net zo schoon te zijn als wat we in Nederland gewend waren. En de wasmachine maakt niet alleen niet goed schoon, het ruwe mechanisme verhoogt de slijtage graad tot onacceptabele hoogte. Vlekken die er in Nederland gewoon uit gaan, daar gebruik je hier speciale vlekken verwijderaars voor. Of je gaat naar de stomerij. Die vindt je in elk winkelcentrum en het zijn grote en drukke zaken!

De oven is een geval apart. Amerikanen eten erg veel uit de oven. Ze bakken veel, koekjes en *pies*, ovenschotels en *roasts*, en in de wintermaanden wordt, als het buiten te koud is, de ingebouwde grill voor de vleesbereiding gebruikt. De oven heeft dan ook drie standen: *bake*, *grill*, en *broil*. Wat het verschil precies is weet ik niet, maar sommige vlees moet je grillen en ander vlees moet je brouilleren of zo. De oven / fornuis combi is van oerdegelijk materieel gemaakt, groot en zwaar. De gietijzeren pan wordt hier ook nog in alle eer en glorie gebruikt. Het enige wat ik hier heb kunnen vinden dat er net zo uit ziet als in Nederland is de magnetron, meestal afkomstig uit Japan, en de broodmachine. Verder is alle apparatuur net zoals de auto's: groot, onhandig en niet mooi tot lelijk.

Huizen zijn wel van alle gemakken voorzien. Hete luchtverwarming met airco in alle kamers, twee of driedubbele garage met elektrische deurbediening. Er zit niet eens een slot of een hengsel op. Als je de afstandsbediening niet bij je hebt, bijvoorbeeld als je op de fiets bent, dan moet je de code intoetsen. Want elk huis heeft uiteraard ook een alarm installatie of in ieder geval beveiligde deuren. En die airco is echt heel comfortabel als het warm en vochtig weer is. En met de hier geldende energieprijzen is de elektriciteitsrekening niet veel hoger dan in Nederland.

Elke deur is dubbel, hor of winterdeur buiten en een gewone deur binnen, en ramen zijn ook dubbel, en met horren, uitgevoerd. Absoluut noodzakelijk met de muggen overlast die hier normaal is. En in elke kamer een of twee telefoonaansluitingen en een kabel aansluiting want we willen in contact blijven en op TV kunnen zien wat in de wereld gebeurt. Of wie *survivor* heeft gewonnen.

Nog wat soorten

Oh ja, we hadden de vorige keer nog een paar huizensoorten overgeslagen. Ik wilde dat document niet te groot maken. Laten we beginnen met een klassieker.

1. Dutch colonial

Huh? Ik dacht dat we Nieuw Amsterdam al heel lang geleden hebben geruild. Deze soort ben ik nog nooit in het echt tegengekomen, Ook niet in *upper state New York*, maar zo'n naam verzin je niet.

2. Bungalow

Woonbuurten voor de "kleinburger" zoals dat vroeger heette, staan vol met dit soort huizen. Vaak met maar een badkamer uitgerust, zijn ze relatief goedkoop. Meestal is de veranda groter dan bij deze.

3. Mansard

Dit onopvallende type huis kom je vrij veel tegen in de *suburbia*. Het bouwplan is eigenlijk het zelfde als van de *colonial* maar dan met een ander soort dak. Geeft toch een heel ander uiterlijk.

4. Garde home / split level

De buren hebben zo'n huis, niet die waar ik het steeds over heb maar de anderen. Het ziet er vreemd uit. Vanuit de eerste verdieping kijken wij omlaag naar de woonverdieping van de buren. Daaronder zit hun slaapverdieping, die half onder de grond zit. De garage, op deze foto niet te zien, is weer wel *level*.

5. Spanish

Een stijl die in Illinois niks te zoeken heeft, maar waar de zuidelijke staten mee vol worden geplempt. De meeste zien er niet zo mooi uit als de tekening doet vermoeden. Daar is het dan ook een tekening voor.

6. Ranch

Geen Ponderosa geluiden, deze ranch. Alles wat maar een verdieping heeft, de begane grond heet hier *first level*, heet een ranch, tenzij het een bungalow is. Ranches hebben geen veranda, in tegenstelling tot bungalows. Wel altijd een grote lap gras eromheen, maar dat is normaal in de *suburbs*.

En de woordenlijst

Met de *glossary* waren we ook nog niet klaar. Komt ie....

- Rent
Huur, niet rente. Onthoudt dat nou 'ns 'n keer! Rente is *interest*.
- APR
Het daadwerkelijke percentage dat je op jaarbasis aan rente op een lening betaald. Staat voor *Annual Percentage Rate*. Moet altijd bij een advertentie voor een hypotheek of lening vermeld worden.
- *Closing costs*
De kosten koper, ware het dat de kosten hier voor de verkopende partij zijn. Die moet zelfs de makelaar van de koper, tot zekere hoogte, betalen.
- Tax
De *house tax* wel te verstaan. Naast de *sales tax*, BTW, de belangrijkste bron van inkomsten voor de gemeente. Deze belasting kan aardig in de papieren lopen, ongeveer 1-5% van de daadwerkelijke economische waarden van de woning. De hoogte van de *house tax* wordt vaak vermeld bij de koopprijzen. Voor een mooi huis in de buurt bij ons achter, waarde 400-500K betalen ze 25.000 dollar per jaar belasting. Bij ons in de buurt is dat bedrag iets van 5-6000 dollar. In stadjes met een groot winkelcentrum is dat bedrag veel

lager. Die zijn dan ook niet blij met de belasting ontheffing van kopen op Internet, een rechtstreekse bedreiging voor het welvaren van deze gemeentes

- *Real estate agent*

De makelaar, meestal verbonden aan een kantoor die in een groter verband een specifieke regio bedienen. Een paar grote samenwerkingsverbanden hebben de markt verdeeld.

- *Drainage*

Omdat voor afvoer van het regenwater de riolering niet wordt gebruikt, is het van belang te weten hoe het water wegl loopt.

- *Disclosure*

De verkopende partij moet alle gebreken of andere zaken die de waarde negatief beïnvloeden (*all material facts adversely affecting the desirability of this home*) vermelden in een publiek document. Dat kan erg juridisch worden.

Veel huizenkopers nemen dan ook hun advocaat mee. Veel verkopers ook. Zie ook onder "closing costs – oplopend".

- *Under contract*

Op het bordje bij het huis waarmee wordt aangegeven dat dit huis te koop is en bij wie, uiteraard allemaal gestandaardiseerd, wordt een bordje bijgehangen dat informeert over de status van de onderhandelingen als dat relevant is. Als er een serieus bod op het huis is gedaan hangt er een bordje *Under Negotiation* onder. Als er overeenstemming is maar het eigendom nog niet verandert is staat er *Under Contract*. En als de nieuwe eigenaar het in bezit heeft genomen hangt er *Sold*. Weet je meteen of je er nog serieus naar moet kijken. Als je zelf je huis wilt verkopen kun je bij de lokale *hardware store*, hier in Wheaton is dat een franchise van ACE, eigendom van de heer Buikema, een bordje met bijpassend opschrift kopen.

Housing estates

Chicago heeft een lange en rijke traditie aan huurflats voor de minder bedeelden, zeg maar sociale woningbouw. Hier heet dat *subsidized housing*, en er is heel wat om te doen. Niet zozeer dat het niet moet, al wekken sommige politici de indruk dat *social security* een duivelskind is, of toch minstens iets van de *commies*. In Chicago wordt het politieke leven geheel beheerst door de democraten, en de *ethnic vote*, lees de armen en minder bedeelden, is daardoor doorslaggevend. Bijna net zo belangrijk als de *polish* of de *irish vote*. Maar er is hier geen etnische segregatie hoor. Neuh, echt niet!

En dan zijn er natuurlijk nog wat problemen met criminaliteit en zo. Niet de Al Capone types, meer de Big Daddy types. Immigranten uit West Europa zijn meestal in staat te vermijden dat ze in zulke wijken komen te wonen, maar dat kun je niet zeggen van de duizenden verschoppelingen uit de tweede en derde wereld die elk jaar hun geluk in de V.S. zoeken. En als je eenmaal in deze buurten verzeild bent geraakt kom je er weer moeilijk uit.

Het is wel een stuk spannender wonen als in de buitenwijken. Maar niet leuk spannend. Het geweld schijnt vergeleken met een paar jaar geleden flink te zijn afgenomen, maar *gang related violence* is nog steeds schering en inslag. Afgelopen weekend werd nog iemand per ongeluk doodgeschoten toen hij zijn hond uitliet. Vergissing, ze dachten dat hij van de tegenpartij was. Ook kinderen zijn vaak slachtoffer van straat geweld. Elke week valt er wel een minderjarig slachtoffer.

In sommige buurten wist de *CHA*, de *Chicago Housing Authority* (het lokale busbedrijf heet *CTA*, wat zou dat betekenen?) ondanks de inzet van speciale politie en ruime bevoegdheden de criminaliteit niet onder controle te krijgen. Daarom worden de flats in die buurten gesloopt. Die in de buurt van *United Center* bijvoorbeeld. Zie ik elke dag vanuit de trein. Maar het lijkt

Sisyphus werk. Want Chicago is volgebouwd, dus als je een flatbuurt neerhaalt moet je op dezelfde plek, of ergens anders, weer woonruimte creëren. En hoe voorkom je dat de cyclus van onttakeling en criminalisering niet weer begint? Het is geen probleem van geldgebrek, maar meer van effectief investeren om de macht van de *gangs* te breken. Het hoge niveau van corruptie, en de vooroordelen binnen de politie die zich uiten in wat bekend staat als *racial profiling*, helpen ook niet. Dan had captain *Furillo* op *Hill street* het makkelijkker.

Een van de griezeligere aspecten van deze buurten is dat ze scherp, maar onzichtbaar begrensd zijn. Tussen een veilige middenklasse buurt en een getto zitten soms maar twee of drie blokken. Vooral in Hyde park ter hoogte van 45nd street is dat opvallend. Het ene moment rij je tussen de luxe flats langs het meer, twee bochten om, langs een grasveldje, en je bevindt je in een buurt waar jaarlijks tussen de 40 en 60 mensen op straat door geweld omkomen. Als je er doorheen rijdt, ik moest toch een keer proberen, is de spanning inderdaad voelbaar. Ramen dichthouden! Misschien heb ik het me verbeeld, maar ik had de indruk dat de periodes rood bij de stoplichten ook korter duurden.

Een antwoord op de vraag of deze ellende niet is te doorbreken is te vinden in de net wat betere buurten, de wijken die hun, in Nederland zouden we zeggen vooroorlogse, charme hebben behouden. In wijken ten westen en noordwesten van het centrum wordt in huizenbouw van tussen 1880 en 1920 flink geïnvesteerd, en wordt de wijk stukje voor beetje terug veroverd op de verloedering.

Maar dat is niet weggelegd voor de ergste ellende buurten in het westen en zuiden. Dagelijks zie ik vanuit de trein hoe tussen *Oak Brook* en de industriegordel ten westen van de *Kennedy Expressway* een wijk van lieflijke *colonials* en ruime *georgians* aan de beschaafde wereld teloor gaat. Open plekken markeren waar ooit een woning stond, en de bouwsels die nog overeind staan bewijzen alleen maar hoe ver een huis uit kan rotten door jaren stelselmatig onderhoud. Verbrande auto's en ingezakte garages verdiepen de depressie. Vijf treinminuten verder worden oude warenhuizen en leeg geruimde *railyards* omgebouwd tot aantrekkelijke appartementen en *townhouses*. Onbetaalbaar voor de armen, maar de vicieuze cirkel van verslechtering op verslechtering wordt er tenminste doorbroken.

Werken in *the USA*

Waar wonen die mensen met wie ik werk nou eigenlijk? Waar verblijft dat bank, en vooral dat automatisering volk buiten werktijd?

Het antwoord hangt in sterke mate af van de huwelijks staat of het ontbreken daarvan, en van hoeveel vrije middelen die iemand tot zijn beschikking heeft af.

Als je geen kinderen hebt, of alleen bent, of ze zijn al weer de deur uit, dan is wonen in de stad een goed alternatief. In een redelijke, geen top buurt, kom je voor met z'n tweeën met een kleine logeerkamer aan 1500 tot 2000 dollar huur per maand. Maar dan zit je ook dicht op de voorzieningen. Parkeren is wel een probleem, want onvindbaar of onbetaalbaar. In deze buurten die je in Chicago vooral ten noorden van het centrum vindt, hebben zich dan ook nogal wat autoverhuur bedrijven gevestigd. Het openbaar vervoer rijdt geregeld en redelijk snel. Een auto heb je eigenlijk alleen nodig als je de stad uit moet en die huur je dan even.

Een ouder professional, zeker met kinderen, woont in de *suburbs*. Dat betekent dus elke dag in de file of met de trein. Maakt qua reistijd naar wat ik hoor niet eens zo veel uit, behalve als het regent want dan zit het autoverkeer helemaal muurvast, maar scheelt wel in de pegels. Een maandabonnement met de trein kost vanaf Wheaton, bijna 50 kilometer naar de *loop*, \$ 94.50. Parkeren in de *loop* kost, *early bird* tarief, minimaal \$ 14.50 per dag. Goedkoper kan, maar dan moet je weer verder lopen. Duurder, veel duurder, kan ook, want voor *early bird* moet je voor zeven of acht uur binnen zijn en voor zes of zeven uur weer weg. Lukt dan niet, dan beginnen we met \$ 8.50 voor het eerste half uur.

Ik hoor ook van mensen, meestal inhuur (*contractors*), die veel verder weg wonen. Bijvoorbeeld in Rockford, ruim 130 kilometer van de *loop*. Eerst een uur rijden naar een treinstation aan de rand van de metropolis, daarna nog een uur met de trein. In de trein kun je goed werken, dus dat telt als declareerbare uren. En zo is het forensen bestaan toch draaglijk licht te maken. Over de inhuur die wekelijks invliegt hebben we het even niet. Ook een manier van leven die hier veel voorkomt.

Nieuws van het front – Wij netwerken, u ook?

Een mens kan met één PC niet leven. Dat weet iedereen die er al een tijdje eentje heeft. En zo is het in het land van de *three-car garage* begrijpelijk dat PC bezit prolifereert. Eentje voor papa, eentje voor mama, eentje waar de kinderen ruzie over maken, en eentje waar ze niet meer mee willen spelen omdat er alleen DOS spelletjes op staan. Maar kunnen die PC's niet samenwerken? Leuk om samen *games* te spelen. Of een document van de ene PC delen met een andere. Want die ene waar dat document op staat is bezet. Gebeurt de laatste tijd trouwens steeds vaker. Tja, opgroeiende kinderen.

Vroeger, in de steentijd, dus tot vorig jaar, moest je dan een netwerk aanleggen. Draden doortrekken, kaarten in de computer inbouwen, een *hub* installeren, aansluiten, oeps vergeten software te installeren, hé hardware conflicten, okay opnieuw, enzovoort.

No more! Tegenwoordig, in de moderne tijd, bestel je een PC en die wordt met netwerk en al geïnstalleerd thuis afgeleverd. Maar de echte liefhebber wil niet zomaar een netwerk, hij wil een telefoon netwerk.

Eh, we hadden toch al een modem? Hoezo telefoon netwerk? Simpel. Elk huis heeft in elke kamer een telefoon aansluiting. Zo'n vier pinner waar je een losse kabel met een mannetje in steekt. Tenminste, ik geloof dat die dingen zo heten. Dus waarom kabels trekken als je de PC in de telefoonstekker kunt steken? de PC's worden onderling verbonden door het netwerk, en een PC via het modem, gewoon of kabel of DSL, met internet zodat we allemaal kunnen surfen. En documenten, programma's, printer en scanner kunnen ook worden gedeeld. De netwerk snelheid is met 10 Meg voldoende voor thuis.

Als je echt *cool* wil doen installeer je een mobiel netwerk, netwerk kaarten die m.b.v. radio met elkaar communiceren (*wireless*). Kun je op de veranda werken op de schijf en modem van de server in de kelder. *Neat!* Een testverslag dat ik las vermeldde wel dat *notebooks* niet goed werken als ze bij vriesweer worden gebruikt. En hoge temperatuur en vochtigheid is ook niet bevorderlijk voor het gebruiksgemak. *Internet everywhere* wordt dus niet overal waar gemaakt!

Addendum- coffee revisited

Enige maanden geleden berichtte uw correspondent ter plaatse over de kwaliteit van de lokale koffie. Wat is nu, na een maandenlang verblijf alhier in de stad van het moederbedrijf van Douwe Egberts (Sara Lee), waar Cor Boonstra zijn engels heeft opgepikt, het ga je goed Cor na Phillips, de mening omtrent de kwaliteit van deze magische drank? Is het inderdaad waar, zoals door sommigen voorspeld, dat er gewenning, zelfs aan de abominabele kwaliteit alhier heeft plaatsgevonden, of winnen de rechtgeaarde jongens van stavast en de Wit het toch van de smaak dilatatie.

Mhhh...`ns even kijken. Tja, wat kan ik zeggen? Nog maar 'n slok. Oei, heet die handel. Die waarschuwing dat het heet is staat inderdaad niet voor niks op de bekeraars. Niet normaal man! Voorzichtig weer proberen. Hmmm. Okay, volgende soort. Hard werken zo, al die soorten! En het gaat niet alleen om de koffie. Er wordt ook van alles in gegooid. *Mocha*, dus met mierzoete chocolade toegevoegd, is erg populair. En ze gooien er ook allerhande alcoholvrije likeurtjes in. Zag ik een paar weken geleden in de Libelle aangekondigd als nieuwe trend in

Nederland. Ja, wij blijven op de hoogte, wat denk je wel! En je kunt ook koude koffie, *frappé*, in velerlei varianten verkrijgen. Slok, zucht, poef, dat koffie proeven dat wordt zo nooit wat. Teveel soorten, teveel verschillen. Meer werk voor een klas eerste jaar studenten of zo. De voorlopige conclusie. Zolang de koffie goed heet is, en wel zo heet dat je de bek verbrand, is de zwarte drank drinkbaar. Nou ja, het is te doen. Maar echt lekker is het niet. En die blaren op je lippen genezen snel, maar zijn wel lastig. Specialisten koffie, Starbucks en zo, is goed te doen zolang je iets met veel melk er in besteld, Cappuccino of Latte. De grote maat, Venti, gaat voor een *street price* van \$ 3.23 - \$ 3.57 over de toonbank. De prijs fluctueert met die van koffie op de *commodities* markt. En die prijzen kennen ze hier in Chicago allemaal! Maar voor thuis raden wij een Europese koffie variant, waarvan er steeds meer op de markt verschijnen aan. Eet er Duitse chocola bij. Alle lekkere chocola heet hier Duits. Ze hebben ook Belgische chocolade. Die verkopen ze per stuk in gespecialiseerde winkels als *pralines*. *Bon appetit!*